# Mitterrand Firenzében

**Róma (MTI)**

A firenzei Pitti-palotában csütörtök este megkezdődött Bettino Craxi olasz miniszterelnök és Francois Mitterrand francia államfő találkozója. A kétnapos megbeszéléseken részt vesznek a két kormány külügy-, hadügy, mezőgazdasági, tudományos kutatási, kulturális, iparügyi, kereskedelmi, valamint posta- és távközlési miniszterei is.

A firenzei találkozó azonban kiemelkedőbb jelentőségű a többinél; a kétoldalú kapcsolatok témáján kívül az Európai Gazdasági Közösség legégetőbb gondjai kerülnek terítékre, s Craxi és Mitterrand a közös piaci állam- és kormányfők június 28-án és 29-én Milánóban megrendezendő találkozójának a küszöbén ülnek közös tárgyalóasztalhoz. Június végén véget ér Olaszországnak az EGK soros elnöki megbízatása, s ezért Róma szeretné még az említett határidő lejárta előtt sínre helyezni a Nyugat-európai Unió (vagyis a jelenlegi közösségi formánál szorosabb integráció) felélesztésének az ügyét.

# Arnaldo Forlani látogatása

**Budapest (MTI)**

Csütörtökön elutazott Budapestről *Arnaldo Forlani*, az Olasz Köztársaság miniszterelnök-helyettese, aki *Marjai József*nek, a Minisztertanács elnökhelyettesének meghívására június 11. és 13. között hivatalos *látogatást* tett hazánkban.

Marjai József és Arnaldo Forlani *tájékoztatták* egymást a két ország belső helyzetéről és terveiről. *Véleménycserét* folytattak a nemzetközi politika, a világgazdaság és a nemzetközi pénzügyi kapcsolatok kérdéseiről. Kicserélték nézeteiket a nemzetközi viszonyok javítása érdekében szükségesnek tartott lépésekről. Érintették a Magyarország és Olaszország, valamint az európai országok közötti együttműködés elmélyítésével kapcsolatos kérdéseket. Áttekintették a két ország közötti együttműködés helyzetét. Megállapították, hogy jóllehet Magyarország és Olaszország eltérő társadalmi berendezkedésű, különböző szövetségi rendszerhez, más-más gazdasági integrációhoz tartozik, az életi minden területén növekszik a kapcsolatok fejlesztésének szükséglete. A két kormány kifejezte az e fejlesztésben való érdekeltségét; folytatja az egymás közötti folyamatos érintkezés, eszmecsere utóbbi években kialakított gyakorlatát, és a rendelkezésre álló eszközökkel támogatja a konkrét kapcsolatok erősítését a politikai szférában, a gazdaságban, a kultúrában, a tudományban és az állampolgárok közötti érintkezésben.

Itt-tartózkodása során Arnaldo Forlanit fogadta *Kádár János*, az MSZMP főtitkára és *Lázár György*, a Minisztertanács elnöke. Az olasz miniszterelnök-helyettes találkozott *Várkonyi Péter* külügyminiszterrel, *Köpeczi Béla* művelődési miniszterrel és *Pozsgay Imré*vel, a Hazafias Népfront főtitkárával.

Arnaldo Forlanit elutazásakor a Ferihegyi repülőtéren Marjai József búcsúztatta. Jelen volt *Emilio Paolo Bassi*, budapesti olasz nagykövet is.

# Kádár János amerikai közéleti személyiségeket fogadott

**Budapest (MTI)**

*Kádár János*, a Magyar Szocialista Munkáspárt főtitkára csütörtökön délelőtt a Központi Bizottság székházában *fogadta Armand Hammert*, az amerikai Occidental Petroleum Corporation igazgató tanácsának elnökét, *Zoltán Merszeit*, a vállalat alelnökét és *Lee Huebnert*, az International Herald Tribune című újság kiadóját. A szívélyes légkörű *találkozón véleményt* cseréltek a nemzetközi helyzet és a magyar—amerikai kapcsolatok néhány időszerű kérdéséről.

# Armand Hammer díszdoktorrá avatása

**Budapest (MTI)**

*Dr. Armand Hammert*, az Occidental Petroleum Corporation igazgató tanácsának elnökét csütörtökön a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen tiszteletbeli *doktorrá avatták*. Az ez alkalomból tartott rendkívüli tanácsülésen *dr. Szécsény Andor*, az egyetem rektora köszöntötte az új díszdoktort, aki a rákbetegség kutatása érdekében végzett kimagasló tevékenységet. Dr. Armand Hammer 1969-ben az Egyesült Államokban rákkutató központot alapított. A tanácsülésen hangsúlyozták: *fáradhatatlanul tevékenykedik a békés egymás mellett élés érdekében, s igen sokat tett a magyar—amerikai gazdasági kapcsolatok fejlesztéséért is.*

A díszdoktori oklevél átvételét követően dr. Armand Hammer meleg szavakkal mondott köszönetet a honoris causa doktori címért, s az egyetem — ez alkalomból átnyújtott — legmagasabb kitüntető jelvényéért, a Semmelweis-emlékéremért.

# „Humanitárius" segély

**Washington, Managua (MTI)**

Az amerikai képviselőház szerdán 248 szavazattal 184 ellenében elfogadta a republikánusoknak azt a javaslatát, hogy az Egyesült Államok nyújtson 27 millió dolláros „humanitárius" segélyt a nicaraguai ellenforradalmároknak. Egyúttal 232—196 arányban megszavazták annak a tavalyi tilalomnak a feloldását is, amelynek értelmében Washington nem nyújthat katonai segítséget a forradalmi rendszer ellen harcoló erőknek.

A managuai rádió szerdán adását megszakítva jelentette be a képviselőházi szavazás eredményét, s úgy kommentálta a döntést, hogy az újabb gyilkosságokkal és szenvedésekkel fenyegeti a nicaraguai népet.

Nicaragua szerdán, még a képviselőházi szavazás előtt, újólag felajánlotta, hogy a sandinista kormány hajlandó tűzszünetet kötni az ellenforradalmárokkal, ha Washington felfüggeszti támogatásukat.

*

Három nicaraguai ellenforradalmi szervezet bejelentette, hogy Nicaraguai Ellenzéki Unió (UNO) néven közös szervezetet hoz létre.

# Elhunyt Károlyi Mihályné

**Párizs (MTI)**

Szerdán Franciaországban, szívműködés-elégtelenség következtében, *93 éves korában elhunyt Károlyi Mihályné*. Temetéséről később intézkednek.

Mint a francia fővárosban csütörtökön ismeretessé vált, Károlyi Mihályné, az őszirózsás forradalom volt köztársasági elnökének, *Károlyi Mihály*nak az özvegye szerdán éjjel a dél-franciaországi Antibesban hunyt el. Június 6-án szállították kórházba, ahol az intenzív osztályon ápolták. Június 12-én, az orvosok minden erőfeszítése ellenére szívműködés-elégtelenség lépett fel. Károlyi Mihályné az Antibes-hez közeli Vance-ban lakott, s az utóbbi időben már sokat betegeskedett.

# Pártközi eszmecsere

**Budapest (MTI)**

*Németh Károly*, az MSZMP főtitkárhelyettese csütörtökön fogadta az MPLA-Munkapárt küldöttségét, amelyet *Manuel Quarta Punza*, az angolai párt központi bizottságának titkára vezetett. A szívélyes, baráti légkörű megbeszélésen tájékoztatták egymást pártjuk és országuk helyzetéről, és véleményt cseréltek a nemzetközi élet egyes időszerű kérdéseiről, különös tekintettel Afrika déli részére.

Az MPLA-Munkapárt küldöttsége csütörtökön elutazott Budapestről.

# Magyar—thaiföldi tárgyalások

**Budapest (MTI)**

Melega Tibor külkereskedelmi miniszterhelyettes meghívására kereskedelmi delegáció élén Budapesten tárgyalt Phairodzsna Dzsajaporn thaiföldi kereskedelmi miniszterhelyettes.

A megbeszéléseken a tárgyaló felek megállapították, hogy a kétoldalú kereskedelmi forgalom — az utóbbi években tapasztalt örvendetes növekedés ellenére — sem értékében, sem összetételében nem tükrözi még azokat a lehetőségeket, amelyek a két ország gazdaságában rejlenek. A magyar kivitel — a már bevezetett cikkek (mint például műtrágya, vegyszerek, gyógyszerek) folyamatos szállítása mellett — számottevően növelhető lenne, ha vállalataink bekapcsolódnának gépek és berendezések szállításával a thaiföldi fejlesztési programokba. Itt elsősorban az energiatermelés és -elosztás berendezései, közúti és vasúti közlekedési eszközök, orvosi műszerek, mezőgazdasági élelmiszeripari gépek jöhetnek számításba. Ugyanakkor thaiföldi részről érdekeltek abban, hogy Magyarországra nyersgumit, rizst, állati takarmányt, ónt, konfekcióárut, ananászkonzerveket és más árukat szállítsanak. Az elképzelések megvalósítását tekintve kiemelkedő a fontossága annak, hogy erősödjenek a közvetlen kapcsolatok a két ország vállalatai között, a vállalatok fokozzák üzleti aktivitásukat és ismerjék meg jobban a magyar piac követelményeit. Kölcsönösen vállalták: kezdeményeznek és támogatnak minden olyan akciót, amely ezt a célt szolgálja.

Elvi megállapodás született arról, hogy vegyes bizottságot létesítenek, ez időről időre felülvizsgálja a kétoldalú kereskedelem helyzetét és ajánlásokat dolgoz ki a fejlesztés érdekében szükséges tennivalókra. Rövidesen munkaprogramot dolgoznak ki a műszaki-tudományos együttműködés előmozdítására is.

A thaiföldi küldöttség, amelyben több jelentős cég is képviseltette magát, megbeszélést folytatott a Magyar Kereskedelmi Kamarában Kailós Ödön társelnökkel és számos magyar vállalat képviselőjével.

A küldöttség vezetője találkozott Nagy Gábor külügyminiszter-helyettessel és fogadta őt Veress Péter külkereskedelmi miniszter.

# Belkereskedelmi megbeszélés

**Bukarest (MTI)**

Juhár Zoltán belkereskedelmi miniszter június 11—13. között Bukarestben tárgyalásokat folytatott Ana Muresannal, a Román Kommunista Párt KB Politikai Végrehajtó Bizottságának póttagjával, belkereskedelmi miniszterrel. A tárgyalásokon pozitívan értékelték a belkereskedelmi választék- és határ menti árucsere alakulását. 1985-ben a forgalom az elmúlt évhez képest 10 százalékkal emelkedik, és eléri a 2 milliárd forintot. Tárgyaltak a belkereskedelmi kapcsolatok minden területen történő fejlesztésének lehetőségeiről. Egyetértettek a közvetlen vállalati és megyei kapcsolatok fejlesztésével.

Juhár Zoltán tárgyalást folytatott Ion Stanescu idegenforgalmi és sportminiszterrel. Értékelték a két ország közötti turistaforgalom alakulását. Megállapították, hogy 1984-ben kölcsönösen nőtt a turistaforgalom. Egyetértettek a turistaforgalom és a szolgáltatások színvonalának fejlesztésében, az idegenforgalmi propaganda- és programkínálat gazdagításában. A magyar fél hangsúlyozta, hogy a lakossági kapcsolatok széles körű, folyamatos fejlesztése a magyar—román jószomszédi viszony fontos tényezője, ezért támogatja a szervezett és egyéni turizmus minden formáját, s szükségesnek tartja a zavartalan személyi forgalom feltételeinek biztosítását.

Juhár Zoltánt fogadta Alexandrina Gainuse, a Román Kommunista Párt KB Politikai Végrehajtó Bizottságának tagja, miniszterelnök-helyettes.

Barity Miklós, hazánk bukaresti nagykövete Juhár Zoltán látogatása alkalmából koktélt adott. Juhár Zoltán csütörtökön hazaérkezett Bukarestből.

Péter László.

**A mi Herman Ottónk**

*

**Születésének 150. évfordulójára**

## 2. Forradalom és szocializmus

„A szociáldemokratákkal sokáig érintkezést tartottam fönn — emlékezett vissza pályájának végén, 1912-ben, Herman Ottó. — A magyar szocializmus egyik megalapítója, Frankel Leó feljött gyakran hozzám eszmecserére."

Frankel Leó, a párizsi kommün közmunkaügyi minisztere Hermannak nemcsak beszélgetőtársa, hanem küzdőtársa is volt. 1880 januárjában Herman és a magyarul nem jól beszélő Frankel megbízásából Csillag Zsigmond orvos szervezte a Hatvani (a mai Kossuth Lajos) utcán a munkásság kormányellenes tüntetését. Herman 1908 nyarán is ott volt a szocialisták választójogi tüntetésén, végigvonult a munkásokkal az Andrássy úton (a mai Népköztársaság útja), részt vett népgyűlésükön. „A néptömeg úgy 30 000 főnyi lehetett, bámulatosan fegyelmezve, egész magatartásában komoly, tisztes viselkedésű. Eszembe jutott a német császár, ki elismerte, hogy fegyelem dolgában a szocialistákkal szemben gyengének érzi magát..." „Én először vettem részt szocialista gyűlésen, nem puszta kíváncsiságból, mert ez a mozgalom nagyon mély és nagyon komoly." Természettudományos hasonlattal élt: mint a geológus a Vezúvot tanulmányozza, úgy ő „azt az irtóztató mozgalmat, amely a föld mélében feszül, kavarog, hogy amikor majd elkövetkezik az óra, kitörjön és romboljon mindaddig, míg az egyensúly helyre nem áll..."

Ez a kép, metafora, irodalmivá nemesült. Ady Endre, Lukács György, Balázs Béla, Móra Ferenc írt ezekben az években hasonlót, majd Móra 1924-ben fölelevenítve ezt a természetit a társadalmival rokonító képet, ihlette József Attilát, amikor leírta híres sorait: „Nem én kiáltok, a föld dübörög..."

Az osztályharcot Herman Ottó fölismerte, és jogosultságát elismerte. Még 1875-ben írta Kossuthnak: „Én sajnálom, de nem tehetek másként, mint hogy az osztályok harcát nálunk is létezőnek állítsam. Ez nem fejlődött a külföldi áramlat idevetődött csíráiból, ezt teremtették a kormányok protegált, tudatlan eszközei, egy élősdi had, a nepotizmus átka; a gőgtől felfuvalkodott Tisza ezt jóvá nem teheti." Később is visszatérő eszméje, hogy az osztályharc, a munkásmozgalom, a forradalom nem holmi importcikk, „lelketlen izgatók" tevékenységének következménye, ahogyan a szocializmus ellenségei a világon mindenütt oly szívesen nyugtatták meg lelkiismeretüket, hanem az ország gazdasági és társadalmi fejlődésének benső eredménye, tehát szükszerű és elkerülhetetlen. „Én a forradalom jogosultságát mindenképpen elfogadom — mondotta 1886-ban az országgyűlésben —, azt hirdetem, hogy az emberiség elnyomott részének soha sincs másképp módja, hogy a ránehezülő igazságtalan elnyomástól felszabaduljon." 1894-ben szintén a parlamentben mint bizonyosan elkövetkezőt hirdette a „szociális", sőt „szocialista forradalmat", mint amely „a korlátlan militarizmus, a korlátlan hatalom nyomán szükségképpen jár..."

Amikor a koronás főknek — úgymond Herman — joguk van a népek akarata ellenére, az emberiség megbélyegzésével százezreket hurcolni a csatamezőre, akkor a népeknek joguk van fölkelni: „van eset, amidőn joga lehet az embernek a más életére támadni: az önvédelem, a végső szükség esetében..." Ezért is írta Kossuthnak a szocializmus távlatairól: Messze távoiban jövőjét vélem láthatni..."

Ennek ellenére, mint jeleztem, szembenállt a korabeli szocialistáknak a sokszor valóban sematikusan, egyoldalúan, ügyetlenül megfogalmazott nézeteivel. "Kiölni a nemzetből a nemzeti jelleget, a családból a családi jelleget, az egyént egyéni sajátságaiból kivetkőztetni, sémává alakítani az embert: ez a szocialisztikus tanok másik szélsősége, szintén tagadása a fejlődésnek, a világrend legsarkalatosabb elvének" — vélte 1880-ban. De rögtön leszögezte, hogy ő, amikor elhatárolja magát a szocialistáktól, nem kel a tőke védelmére: „A szédelgés összehordta tőke vérlázító bűn..." Mégis ekkor programját így határozta meg: „Nem a szocializmus modern tanaiban, hanem a demokrácia nemes eszméiben látom s keresem a nemzetek boldogabb jövőjét."

1896-ban, a két év előtti vásárhelyi zendülésre utalva, még erősebben kikelt a kozmopolitizmus ellen:

„Én nem ismerek nemzetem ezeréves múltjában végzetesebb mozzanatot, mint volt az, amidőn Hódmezővásárhely piacán megállott az első jövérű kékbeli magyar ember, s azt hirdette nyíltan: ‚nem vagyok magyar, hanem nemzetközi szocialista'. Pedig most ezrével hirdetik!"

Veszedelmet látott ebben, s a nemzetféltés ezúttal elnyomta benne a szociális érzést: nem látta meg az ideig-óráig tartó látszat alatt a lényeget, a parasztság végső elkeseredését, amely urainak elnyomásától szélsőségbe taszítva, érthető és magyarázható túlzással tagadta meg még azt is, hogy ugyanúgy magyarnak tartsa magát, mint elnyomói. Tragikus volt maga ez a helyzet, és szintúgy tragikus, hogy a népbarát Hermant is megzavarta. Vásárhellyel szemben Szeged példáját hozta föl:

„Hódmezővásárhely óriási határa, eltekintve a nagybirtoktól, különben is aránylag kevés ember birtokában van, a roppantul fölszaporodott nép nem bír földhöz jutni, a nagybirtokon dívó gazdasági rendszer, eltekintve zsarolástól, robottól, nem nyújt a munkásnépnek elegendő kenyeret, a nyomor pedig minden korban termőágya volt az erőszakos forradalomnak, az úgynevezett parasztszocializmusnak is.

És miért nincs Szegeden szocializmus? Azért, mert a város, amelynek földbirtoka 40 000 holdat tesz ki, ragaszkodott ahhoz, hogy e birtokot tízholdnyi parcellákban saját polgárságának bérbe adja, követve az elvet: jusson mindenkinek. És a szegedi kispolgár azt a pár holdat kertészetileg megmívelve, tehát intenzíve gazdálkodva, fenntartja családját, s megmarad hazafias érzületű magyar embernek..."

Vásárhelyen ugyan ekkor már nem volt igazi nagybirtok, csupán sok nagy parasztbirtok, és a nagy szegedi határban sem jutott minden rászorulónak tíz hold bérlet, de a lényeget jól látta Herman a külterjesen gazdálkodó cselédtartó Vásárhely és a bérföldes magyarok belterjes munkájából gazdagodó Szeged között.

(Következik: *Apatini találkozás*)